روزنامه شرق

پنجشنبه ۱۷ آذر ۱۴۰۱ • ۱۳ جمادی‌الاول ۱۴۴۴ • ۸ دسامبر ۲۰۲۲ • سال بیستم • شماره ۴۴۴۱ • ۱۲ صفحه • ۱۰۰۰۰ تومان

ارزیابی اثرات زیست‌محیطی مزایده ۵ هزار معدن

مزایده به شرط تخریب محیط زیست

بر اساس گزارش‌های منتشرشده در برخی خبرگزاری‌ها، وزارت صمت تصمیم به فعال‌سازی بیش از پنج‌هزار معدن گرفته است؛ تصمیمی که می‌تواند محیط زیست ایران و در نتیجه کیفیت زندگی بخشی از ساکنان این سرزمین را با مخاطرات جدی روبه‌رو کند.

صفحه ۸

گزارشی از حضور رئیسی در دانشگاه به مناسبت روز دانشجو:

دانشگاه به‌عنوان اتاق فکر می‌تواند یاریگر دولت باشد

مراسم روز دانشجو با حضور رئیس‌جمهور در دانشگاه تهران برگزار شد که کم‌حاشیه هم نبود؛ به‌ویژه وقتی که رئیسی از محدودیت اینترنت که برخلاف وعده انتخاباتی‌اش بود، دفاع کرد یا بر حضور و نقش سعید جلیلی در تصمیمات دولت صحه گذاشت و از او به عنوان نیروی در سایه دولت یاد کرد...

صفحه ۲

در «شرق» امروز می‌خوانید: ترحم، نگاه خیره و سؤال بی‌مورد از افراد دارای معلولیت ممنوع! چگونه شهرفروشی قانونی زیست شهری ما را به بازی می‌گیرد و یادداشت‌هایی از مهدی افشار، ابراهیم ایوبی

سرمقاله

زیربناها در برنامه هفتم توسعه

سیدمصطفی هاشمی‌طبا

سرمقاله ۱۳ آذر ۱۴۰۱ روزنامه «شرق» با عنوان نظام برنامه‌ریزی و برنامه هفتم توسعه به چند و چون تدوین برنامه هفتم توسعه پرداخته است؛ برنامه‌ای که اکنون در سازمان برنامه و بودجه در حال تدوین است و کارشناسان مختلف بخش‌های سازمان برنامه و بودجه نظرات خود را -که نوعا کارشناسی‌شده است- ارائه می‌دهند و بر حسب توانایی‌های هر بخش در انعکاس آن در لایحه برنامه هفتم توسعه، این لایحه تدوین خواهد شد. طبعا لایحه‌ای که به دولت ارائه و سپس از دولت به مجلس تقدیم می‌شود، متضمن مفاهیم مندرج در سرمقاله ذکرشده نخواهد بود؛ زیرا مانند برنامه ششم مجموعه‌ای از خواست‌ها و ایدئال‌هایی است که البته اجرای آن برای کشور مفید است؛ اما مانند همان برنامه ششم اجرا نخواهد شد و روزگار کشور ما سیر نزولی خود را طی خواهد کرد. علت این امر که البته در مقاله مذکور هم رعایت نشده است، بی‌توجهی به شرایط کشور و اولویت‌های حیاتی آن است. فرض کنیم می‌خواهیم خانه‌ای بسازیم. اولویت برای ساخت این خانه کدام است؟ آیا اکنون برویم تزیینات داخلی و گل و گیاه بخریم یا آنکه به فکر احداث فونداسیون آن باشیم. حقیقت آن است که دولت مشغول چانه‌زنی برای تزیینات و گل و گیاه است و فونداسیون‌های مورد نیاز کشور برای توسعه که رو به ویرانی می‌رود، فقط گاه در کلام و سخنرانی و دستورات بی‌پشتوانه دیده می‌شود. هر برنامه‌ریزی باید با توجه به واقعیات صورت گیرد؛ یعنی اول باید شرایط فعلی را شناخت و سپس دقت کرد که چه کاری در اولویت قرار دارد. اعتبارات دولتی به چه کاری اختصاص یابد و چگونه از سرمایه بخش خصوصی و برای چه کارهایی باید استفاده کرد. امروز دولت در برنامه هفتم می‌خواهد در همه بخش‌ها سرمایه‌گذاری کند، هزاران طرح دولتی و ازجمله سه نیروگاه اتمی را می‌خواهد تأسیس کند، ۲۰۰ پروژه فرودگاهی را فعال کند، سالی یک میلیون خانه بسازد و لیست طویلی از کارها را در برنامه هفتم بگنجاند؛ ولی در همین سال ۱۴۰۱ بیش از ۲۰۰ هزار میلیارد تومان کسری بودجه دارد و این یعنی به جای برنامه‌ریزی واقعی وعده‌درمانی و گفتاردرمانی کند و صدالبته شرایط کشور به‌گونه‌ای است که محتوای برنامه با آنچه در سرمقاله آمده است، همخوانی نخواهد داشت. برنامه دولت و حکمرانی باید خیلی بسیط و ساده باشد؛ یعنی به جای ورود به کلافی سردرگم امهات کار را ملاحظه کند و تصمیم بگیرد. دولتی که در بحران‌های متعدد و همه‌جانبه قرار گرفته، نباید ساخت حمام و مدرسه و درمانگاه را تقبل کند، گو اینکه بسیار مفید و مردمی است؛ زیرا همه این کارها می‌تواند از سوی مردم صورت گیرد و دولت باید به فکر اصل موضوع و در اینجا حفظ سرزمین ایران باشد. همان‌طور که حکمرانی به‌درستی تشخیص داده که برای حفظ ایران باید موشک داشته باشیم و عده و عُده کافی برای این امر اختصاص داده، باید به‌درستی نیازهای دیگر برای حفظ ایران را تشخیص دهد. موشک می‌تواند یک سپر دفاعی استراتژیک برای پیشگیری از حمله دشمن باشد؛ اما آیا موشک می‌تواند چاه‌ها و رودخانه‌ها را پرآب کند؟ آیا می‌تواند از مهاجرت داخلی و خالی ماندن سرزمین‌هایی از کشور جلوگیری کند؟ آیا می‌تواند از هدررفتن منابع طبیعی و ارزی ما جلوگیری کند؟ به جز دشمنان گرگ‌صفت که اندیشه تجزیه و نابودی ایران را دارند، بسیاری از مسائل داخلی وجود دارد که هرچند آرام و خاموش اما تدریجا ایران و مردم ایران را به سوی نابودی می‌کشاند. برنامه هفتم باید از این نابودی جلوگیری کند؛ و الا در راستای اهداف استکبار جهانی و صهیونیسم گام برداشته است. برنامه هفتم باید چه کند؟ برنامه هفتم خود را از قید و بند جزئیات رها کند و بسیاری از کارها ازجمله تکمیل طرح‌های متعدد سرمایه‌ای را به سهولت به مردم بسپارد و خود را متمرکز در امور زیر کند.

۱- تغییر سبک کشاورزی و الگوی مصرف آب و نجات کشاورزی و باغداری در ایران و اجرای آبخیزداری و آبخوان‌داری

۲- برنامه‌ریزی برای پساب‌ها و فاضلاب‌ها و پسماندهای کشور

۳- محدودکردن مصارف بنزین گاز و برق و استفاده از ارز حاصل از صرفه‌جویی‌ها

۴- تولید برق از منابع پاک و پایدار طبیعی

۵- سپردن تمام طرح‌های عمرانی به سرمایه‌گذاران با شرایط سهل مشروط به اتمام آن در زمان معین

۶- ارتقای کامل شبکه ریلی و تجهیزات آن و اصلاح نقاط حادثه‌خیز راه‌های کشور

۷- اصلاح و ارتقای وسایل نقلیه موتوری اعم از موتورسیکلت، سواری و کامیون و تقویت کامل حمل‌ونقل عمومی

اجرای این امور طبعا کار سترگی است؛ اما بی‌توجهی به مسائل زیربنایی و پرداختن به مسائل دیگر موجب تضعیف زیربناهای کشور و تشدید بحران در کشور می‌شود و برعکس نتایج مثبتی نظیر هوای سالم و بهداشت مردم را موجب می‌شود. واضح است این نوع نگرش به برنامه موجب انتقاد اقتصاددانان و برنامه‌ریزانی که جامعیت مدنظر آنان است، می‌شود؛ اما همه به یاد داشته باشند که شرایط حضور کشورمان در جهان و مشکلاتی که در پیش پای ما قرار دارد، موجب می‌شود که به اهم موارد پرداخته شود و طبعا این امر موجب عدم اجرای اصلاحات لازم در سیاست‌های موجود در کشور اعم از سیاست‌های اقتصادی، فرهنگی و سیاسی نخواهد شد که ضرورت آنها جای خود دارد و نمی‌توان و نباید آن را در برنامه هفتم جای داد که نه ممکن است و نه صحیح. به امید آنکه بقا و حفظ ایران از ابعاد مختلف مورد عنایت و توجه قرار گیرد.

حضور غیرمستقیم جلیلی در تصمیم‌سازی‌های دولت به‌طور تلویحی پذیرفته شد

«سایه» در متن

گزارش تیتر یک را در صفحه ۲ بخوانید

سفر رئیس‌جمهور چین به ریاض؛ آیا «شی» می‌تواند در رقابت برای قدرت و نفوذ در خاورمیانه بر واشنگتن غلبه کند؟

چین، نفت و پول

در شرایطی که رابطه ایالات متحده و عربستان، یکی از مهم‌ترین متحدان واشنگتن در خاورمیانه به سردی گراییده، رئیس‌جمهور چین روز گذشته به ریاض سفر کرده تا هم در سه نشست مهم حضور یابد و هم قراردادهای سرمایه‌گذاری هنگفتی با عربستان به امضا برساند.

«شی جین‌پینگ»، روز گذشته با استقبال محمد بن سلمان، ولیعهد و نخست‌وزیر عربستان سعودی در یک مراسم تشریفاتی و مجلل وارد ریاض شد. دیپلمات‌های غربی در خاورمیانه می‌گویند تفاوت این مراسم با استقبال ساده عربستان از جو بایدن، رئیس‌جمهوری آمریکا در ماه جولای ژست دیپلماتیک گویایی است که حاکی از عمق تنش در رابطه واشنگتن و ریاض است. عربستان سعودی، بزرگ‌ترین صادرکننده نفت جهان، با توجه به نبود مشارکت فعال آمریکا در امور منطقه و تأکید دولت جو بایدن بر موضوعات پرتنشی ازجمله پرونده حقوق بشر عربستان، تلاش می‌کند سیاست خارجی خود را با واقعیت‌های تعادل قوای جدید در سطح جهان انطباق دهد. رهبر چین در دیدار دوروزه از ریاض در جلسه‌ای با حضور رهبران کشورهای شورای همکاری خلیج فارس و نشست مشترکی با تعداد دیگری از رهبران کشورهای عربی شرکت خواهد کرد. به نوشته رویترز، برنامه این سفر شامل حضور رئیس‌جمهور چین در «اجلاس همکاری‌های مشترک کشورهای خلیج فارس و چین برای توسعه» و «اجلاس سران کشورهای عربی و چین برای همکاری و توسعه» با حضور سران کشورهای حوزه خلیج فارس و کشورهای عربی در ریاض خواهد بود.

رسانه حکومتی عربستان گفته است که سفر رهبر چین و برنامه‌های او در ریاض نشان‌دهنده شکل‌گیری یک «همکاری استراتژیک» بین دو کشور است.

گزارش تیتر یک را در صفحه ۵ بخوانید

یادداشت

ضرورت گفت‌وگوی ملی همه‌جانبه

ابراهیم حاجیانی

بدون تردید و مسامحه مهم‌ترین و مؤثرترین راهبرد سیاست‌گذاری کشور برای مواجهه با شرایط جاری، بازکردن فضای گفت‌وگو و تعامل با نیروهای اجتماعی مختلف برای شناسایی، انتخاب و تدوین سیاست‌های نو و جدید برای اداره کشور در شرایط پیش‌رو است. دستگاه متولی و تصمیم‌گیرنده در اوضاع فعلی کشور باید از امکان و فرصت موجود به‌مثابه یک پنجره فرصت سیاسی، حداکثر استفاده را به عمل آورده و دلسوزانه و مشتاقانه برای اصلاح سیاست‌های مختلف در عرصه‌های اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و دیپلماتیک اقدام کند. نظام تصمیم‌گیری در کشور هم‌اکنون نیازمند تأمل، بررسی و انتخاب یک مجموعه برنامه‌ها و راهبردهای جدید برای پاسخ‌گویی به مطالبات و تقاضاهای نسبتا مبهم اما تشدیدیافته و انباشته‌شده کنونی است تا مانع تبدیل این مطالبات اصلاحی به مطالبات دیگری شود. طبعا پیش‌شرط چنین گفت‌وگویی، شناسایی مسائل و توافق بر سر اولویت‌ها است. دولتمردان باید از شرایط ملتهب پیش‌آمده برای یادگیری و حرکت به سمت اتخاذ رویکردهای اصلاحی و تنظیم‌گری مجدد امور مختلف حکمرانی و اتخاذ تدابیر نوین بهره ببرند و راهبرد نوسازی سطوح کلان، متوسط و خرد نظام تدبیر را سرلوحه خود قرار دهند. نهادهای دولتی به‌ویژه وزارت کشور شایسته است که کانون توجه خود را از جهات و ملاحظات صرف امنیتی به سمت سایر خط‌مشی‌های سیاسی سوق دهند و در گام نخست، جامعه گروه‌های هدف را به نیات و اغراض خیرخواهانه و تجدیدنظرطلبانه خویش متقاعد کنند. این مهم‌ترین آموزه پیامد و درس قابل یادگیری از ناآرامی‌های ۱۰ هفته گذشته است. اعلام صریح و قاطع و از موضع اقتدار نهادهای حاکمیتی، مبنی بر ضرورت اصلاح و بازنگری خط‌مشی‌های غیرمؤثر و تولید و ارائه ایده‌های بدیع، اصیل، خلاقانه و درون‌زا یک ضرورت تام در شرایط کنونی است تا از تعمیق و گسترش بیش از این التهابات کنونی جلوگیری و پیشگیری شود. به عبارت دقیق‌تر نهادهای رسمی و سیاست‌گذار نباید «ادای اصلاح و اصلاح‌گری» را درآورند؛ بلکه باور، اراده و صداقت خویش را با پاسخ‌گویی به نیازها و تقاضاهای اکثریت جامعه ایرانی نشان دهند؛ اما نکته، ملاحظه و سؤال مهم آن است که کدام سیاست‌ها و کدامین برنامه‌ها باید اصلاح و بازسازی شوند و تغییر کنند؟ ایده‌های خلاقانه و جدید سیاسی-اداری از چه منبع و چه مرجعی باید اخذ شود؟ و اینکه به کدام سیاست‌ها باید خاتمه داده شود؟ درواقع پس از اتخاذ رویکرد جدید مبنی‌بر ضرورت اصلاح امور در همه عرصه‌های کشور داری، بلافاصله پرسش از کم‌وکیف سیاست‌های جدید به میان می‌آید. آیا مسائل و «موضوعات بحث‌برانگیز» روشن و واضح‌اند و آیا روش‌های جدید و جایگزین آنها آماده و در دسترس هستند؟ برنامه‌ها و ایده‌ها از کجا باید استخراج شوند تا مورد قبول و پذیرش اکثریت معترضان و نخبگان کشور قرار گیرند و از مقبولیت لازم برخوردار باشند. شوربختانه باید گفت پاسخ به همه این سؤالات در هاله‌ای از ابهام قرار دارد؛ یعنی عجالتا و در وهله کنونی صورت‌بندی دقیق و واضحی از مسائل و دغدغه‌های شهروندان و راه‌حل‌های آنها وجود ندارد. به عبارتی مشخص نیست به کدام سیاست‌ها باید خاتمه داده شود و کدام تغییرات باید در اولویت قرار گیرد و راه‌حل‌ها کدام‌اند. یگانه پاسخ ممکن برای مراجعه به این شرایط پیچیده، احاله آن به مذاکره، مباحثه و گفت‌وگوی عمومی است. به این معنی که باید تن به بحث و تبادل نظر گسترده اجتماعی بین افراد و ذی‌نفعان مختلف درباره مسائل و سیاست‌های عمومی داد. راه‌حل عقلانی و مشروع آغاز بحث و مذاکره میان گروه‌های مختلف اجتماعی و نمایندگان جوامع مدنی درباره مسائل و موضوعات مهم و مبتلابه و راه‌حل‌های آنهاست و نیکوتر آن است که دولت به‌عنوان مرجع نهایی اقتدار صرفا نظاره‌گر و تسهیلگر این فضای مباحثه و گفت‌وگوی ملی باشد.

ادامه در صفحه ۴

با وجود افزایش انتظارات تورمی نرخ ارز ثبات نسبی را تجربه می‌کند

رفتار غیرمنتظره دلار

۴

به بهانه پایان کار فغانی در جام جهانی

این رسمش نبود علیرضا

۹

تشکیل کمیته پیگیری وضعیت روزنامه‌نگاران بازداشتی

۱۲

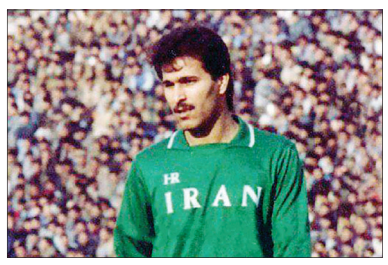

کریم باوی؛ سرزن تاریخی فوتبال ایران درگذشت

۹

یادداشت

حق به شهر و برهم‌کنش‌های اجتماعی

ترانه یلدا

معمار و شهرساز

هانری لوفِور، فیلسوف نظریه‌پرداز و جامعه‌شناس فرانسوی کمی کمتر از نیم‌قرن پیش مفهوم حق به شهر را وارد ادبیات شهر و شهرسازی کرد. حق به شهر یک حق جمعی است و به یک مکان معین مربوط می‌شود. خود لوفور آن را حق به زندگی شهری می‌نامد. اما کمال اطهاری، پژوهشگر شهری، مؤلفه‌های اساسی امروزین این تعریف را در یکی از سخنرانی‌هایش چنین برمی‌شمرد: ۱- مشارکت شهروندان در فرایند برنامه‌ریزی، ۲- تضمین دسترسی شهروندان به برنامه‌ریزی، طراحی و مدیریت شهری، ۳- هدایت متوازن و برابری‌طلبانه کاربری زمین برای دسترسی همگانی به مسکن، کار و فعالیت، بهداشت و آموزش، حمل‌ونقل عمومی و فضای عمومی، اوقات فراغت و زندگی طولانی، ۴- تضمین دسترسی شهروندان کم‌درآمد به مسکن مناسب و ساماندهی اسکان غیررسمی و ۵- تضمین دسترسی به استفاده مشترک شهروندان از فضاهای عمومی با اختصاص پهنه‌های ویژه برای امور اجتماعی در شهر. و می‌افزاید که به‌عنوان نمونه در برزیل تکلیف این پهنه‌های ویژه به صورت برنامه‌ریزی و مشارکت مستقیم مشخص می‌شود. این چارچوبی است که حق به شهر امروز پیدا کرده است. همین چارچوب است که پیشنهاد شده تا به بیانیه جهانی حقوق بشر وارد شود. یادآور می‌شوم که در سال ۲۰۰۴ یونسکو و هیئات (سازمان ملل) درباره مقوله حق به شهر (right to the city) منشور مشترکی عرضه کردند و پیشنهاد دادند این حق به‌عنوان یکی از اجزای بیانیه حقوق بشر و به‌عنوان یک حق اساسی در قانون اساسی کشورهایی که قائل به این حقوق هستند، وارد شود...

ادامه در صفحه ۴

بازگشت همه به سوی اوست

به مناسبت درگذشت مادری مهربان و صبور

مرحومه مغفوره طوبی افکاری

مجلس ختمی در تاریخ پنجشنبه ۱۴۰۱/۰۹/۱۷

از ساعت ۱۶ الی ۱۸ در منزل آن مرحومه برگزار می‌شود.

از طرف خانواده مرادپور

انا لله و انا الیه راجعون

با نهایت تأسف و تأثر درگذشت جامعه‌شناس، نویسنده پژوهشگر اجتماعی و راوی روایت‌های بلوچستان

استاد محمود زند مقدم

را به جامعه دانشگاهی و بازماندگان ایشان تسلیت می‌گوییم. مراسم یادبود آن زنده‌یاد روز جمعه (هجدهم آذرماه) از ساعت ۱۵ تا ۱۶:۳۰ در مسجدالنبی واقع در ولنجک، بلوار دانشجو برگزار خواهد شد.

پرویز پیران، سیدمحمود حسینی، هادی خانیکی
سیدحسین سراج‌زاده، محمد ستاری‌فر، مهدی رحمانیان
بهروز روستاخیز، سیدابوالحسن ریاضی، حسن طایی
میرطاهر موسوی، مهرداد عربستانی، میکاییل عظیمی
محسن گودرزی، حجت میرزایی

سازمان آگهی‌های روزنامه شرق
۸۶۰۳۶۱۱۹

WWW.SHARGHDAILY.IR